

«ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΑΠΟ ΤΡΑΠΕΖΕΣ»

Εισαγωγή

Η κρίση, ως γνωστόν, έχει οδηγήσει την οικονομία σε ύφεση και τις επιχειρήσεις – λόγω μείωσης της ζήτησης και υπερχρέωσης πολλών εξ' αυτών – σε αδυναμία εκπλήρωσης των υποχρεώσεών τους.

Απόρροια της πιο πάνω δυσμενούς εξέλιξης είναι και η δημιουργία σοβαρού ύψους ληξιπρόθεσμων απαιτήσεων στα χαρτοφυλάκια των Τραπεζών, τα λεγόμενα «Κόκκινα Δάνεια».

Η κατάσταση αυτή έχει επηρεάσει καθοριστικά την κεφαλαιακή επάρκεια, την κερδοφορία και κατ' επέκταση την τιμή της μετοχής των Τραπεζών, οι οποίες, με βάση το ισχύον θεσμικό, νομικό και κανονιστικό πλαίσιο και με σκοπό τη βελτίωση των πιο πάνω δεικτών τους προχωρούν σε:

A. Ρυθμίσεις ληξιπρόθεσμων οφειλών (βραχυπρόθεσμου ή μακροπρόθεσμου χαρακτήρα) ή και Αναχρηματοδοτήσεις

B. Αναδιρθώσεις δανείων

Γ. Διαγραφές απαιτήσεων

Δ. Ανάθεση της διαχείρισης ή και πώλησης (εκχώρηση/απόκτηση) τέτοιων απαιτήσεων – ακόμη και ενήμερων δανείων και πιστώσεων – σε εξειδικευμένες Εταιρίες διαχείρισης απαιτήσεων (Distress Funds) που έχουν συσταθεί και λειτουργούν για το σκοπό αυτό, στο πλαίσιο του ν. 4354/2015 όπως ισχύει σήμερα (τις γνωστές ΕΔΑΔΠ και ΕΑΑΔΠ)

Αντικείμενο του Σεμιναρίου

Η παρουσίαση:

- Των σύγχρονων μεθόδων πρόληψης και έγκαιρης επισήμανσης/αξιολόγησης των σημείων συναγερμού των πιστοδοτημένων επιχειρήσεων.
- Του θεσμικού, νομικού και κανονιστικού πλαισίου που ισχύει γενικώς για τη διαχείριση των σε καθυστέρηση απαιτήσεων, καθώς και τις επί μέρους και κατά περίπτωση ενέργειες που πρέπει να ακολουθούνται για την αντιμετώπιση / ρευστοποίηση αυτών.
- Των όρων και εννοιών που σχετίζονται με τις τεχνικές ρύθμισης, αναχρηματοδότησης και αναδιάρθρωσης του προβληματικού χαρτοφυλακίου επιχειρηματικών πιστοδοτήσεων και της εφαρμοζόμενης πρακτικής με στόχο την

επίτευξη καλύτερου αποτελέσματος, δεδομένου ότι το ύψος των μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ) θα πρέπει να διαμορφωθεί κάτω του 1/3 από τα τρέχοντα επίπεδα μέχρι 2020 - 2021.

Μαθησιακά αποτελέσματα

Μετά το τέλος της εκπαίδευσης, οι συμμετέχοντες θα είναι σε θέση να:

- Εντοπίζουν τα αίτια και τους παράγοντες (ενδογενείς, εξωγενείς), που κατέστησαν προβληματική την υπό εξέταση επιχείρηση και να διερευνούν τα συμπτώματα των επιχειρηματικών αδυναμιών της (Διοικητικού / Οικονομικού χαρακτήρα, ή εξωτερικού περιβάλλοντος), προκειμένου αυτά να ληφθούν υπόψη, ώστε να επιτύχει και η Λειτουργική Αναδιάρθρωση (βλέπε πιο κάτω και τελευταία παρ.).
- Προβαίνουν σε επαναξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας των οφειλετών του υπό διαχείριση χαρτοφυλακίου και να τους κατατάσσουν (ομαδοποιούν) ανάλογα με τον πιστωτικό κίνδυνο αυτών.
- Επαναξιολογούν τις υφιστάμενες στο εκχωρηθέν προβληματικό χαρτοφυλάκιο εξασφαλίσεις και σε συνδυασμό με τα τυχόν σε εξέλιξη αναγκαστικά μέτρα, σταθμίζουν την εισπραξιμότητα αυτών (ποσοτικά, ποιοτικά και χρονικά), τις ενισχύουν εφόσον αυτό είναι δυνατό και συνεκτιμώντας και τους λοιπούς παράγοντες, λαμβάνουν τις κατά περίπτωση αποφάσεις για την αναγκαστική ή όχι ρευστοποίηση αυτών.
- Επανεξετάζουν τη βιωσιμότητα των επιχειρήσεων, οφειλές των οποίων (ενήμερες ή ληξιπρόθεσμες) διαχειρίζονται, με σκοπό τη λήψη απόφασης για τις παραπέρα ενέργειες που πρέπει να ακολουθήσουν προκειμένου να επιτευχθεί, είτε η ρευστοποίηση αυτών (με συναινετικά ή αναγκαστικά μέτρα) είτε η αναδιάρθρωση / ρύθμιση και ενδεχομένως η αναχρηματοδότηση των οφειλών τους.
- Προσδιορίζουν τα μέτρα / αποφάσεις που ενδεχομένως πρέπει να λάβουν και οι επιχειρήσεις / οφειλέτες προκειμένου να υλοποιηθεί το εκπονηθέν πρόγραμμα της Λειτουργικής τους Αναδιάρθρωσης, παρακολουθώντας στενά την εφαρμογή του.

Το σεμινάριο απευθύνεται σε :

- Στελέχη Τραπεζικών Ιδρυμάτων που ασχολούνται με τη χρηματοοικονομική αξιολόγηση επιχειρήσεων και τη διαχείριση δανειακού χαρτοφυλακίου
- Στελέχη που εργάζονται στην Οικονομική Διεύθυνση εταιρειών
- Συμβούλους Επιχειρήσεων
- Στελέχη εσωτερικού ελέγχου

Διάρκεια: 10 ώρες

Εισηγητές:

Μιχάλης Ε. Αγγελάκης: Νομικός, τ. διευθυντικό στέλεχος της Εθνικής Τράπεζας με πολυετή εργασιακή και διδακτική εμπειρία. Συγγραφέας πολλών εκπαιδευτικών εγχειριδίων. Πιστοποιημένος Εκπαιδευτής σεμιναρίων στο Εθνικό Κέντρο Πιστοποίησης συνεχιζόμενης εκπαίδευσης – ΕΟΠΠΕΠ (πρώην ΕΚΕΠΙΣ) με Α.Μ. ΕΒΟ7933, με 45ετή εμπειρία στην τραπεζική κατάρτιση και επιμόρφωση, ιδιαίτερα στα ειδικά θέματα των πιστοδοτήσεων, στις αναδιαρθρώσεις δανείων και στη διαχείριση των «κόκκινων» δανείων και πιστώσεων.

Παναγιώτης Καπερώνης: Οικονομολόγος, Ειδικός Συνεργάτης της ΕΤΕ, με πολυετή εργασιακή εμπειρία σε ξένες και ελληνικές τράπεζες (ενδεικτικά: EFG Eurobank, ABN AMRO N.V., κτλ.) στους τομείς : της διαχείρισης κινδύνων, της πιστωτικής πολιτικής, και της διαχείρισης καθυστερήσεων. Εισηγητής επιμορφωτικών σεμιναρίων σε στελέχη τραπεζών με διδακτική εμπειρία. Κάτοχος Μ.Α. σε Οικονομικά & Χρηματοοικονομικά.

Συνοπτικό Διάγραμμα Ύλης

Α΄ Ενότητα

- Έννοια / ορισμός προβληματικού χαρτοφυλακίου, μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων / δανείων, δηλαδή οφειλών σε οριστική καθυστέρηση, με βάση τα οριζόμενα στην ΠΔΤΕ 2442/1999 και την Πράξη Εκτελεστικής Επιτροπής 42/30.5.2014 της Τράπεζας της Ελλάδος.
- Τρόποι ανίχνευσης προβληματικού χαρτοφυλακίου:
  - Χτίσιμο συστήματος έγκαιρης διάγνωσης (early warning system) και εντοπισμού των σημείων συναγερμού των πιστοδοτούμενων επιχειρήσεων
  - Κριτήρια κατάρτισης της Λίστας παρακολούθησης πελατών υψηλού κινδύνου (watch list management), στοιχεία και διαχείριση αυτής
- Τι εννοούμε λέγοντας αναδιάρθρωση δανειακών υποχρεώσεων, τότε αυτή καθίσταται αναγκαία – τόσο από πλευράς Τράπεζας, όσο και από πλευράς οφειλέτη – τρόποι και τεχνικές εφαρμογής της, ανάλογα με τη μορφή (είδος) του Δανείου (απλό, χρεολυτικό, τοκοχρεολυτικό, ομολογιακό κτλ.), τη διάρκεια αυτού, τις εξασφαλίσεις, την κατάσταση του οφειλέτη (σε λειτουργία, σε αδράνεια, σε εκκαθάριση, σε πτώχευση), τη θέση του στην αγορά κτλ. Ειδικότερα εξετάζεται κατά περίπτωση, η δυνατότητα:
  - ✓ της επιμήκυνσης / αναδιάταξης του χρόνου εξόφλησης υφισταμένων ληξιπρόθεσμων οφειλών ή κεφαλαιοποίησης αυτών με ή χωρίς περίοδο χάριτος
  - ✓ κεφαλαιοποίησης ή όχι των τόκων της περιόδου χάριτος με ή χωρίς αλλαγή της μορφής του επιτοκίου (σταθερό, κυμαινόμενο)
  - ✓ καταβολής ποσοστού αρχικώς καθορισθεισών δόσεων με το υπόλοιπο εκάστης εξ' αυτών να κεφαλαιοποιείται
  - ✓ «παγώματος» ποσού ή ποσοστού οφειλής, ακόμη και διαγραφή – υπό προϋποθέσεις – τμήματος αυτής
  - ✓ συμμετοχής σε κοινοπρακτικό / ομολογιακό Δάνειο σε συνεργασία ενδεχομένως με άλλους Πιστωτές ή Τράπεζες ακόμη και σε συμφωνία με τους μεγάλους Προμηθευτές της υπό αναδιάρθρωση επιχείρησης
  - ✓ εθελοντικής παράδοσης, πώλησης, πώλησης και επανεκμίσθωσης (sale and leaseback), ή ενοικίασης ενυπόθηκου ακινήτου στην Τράπεζα ή σε τρίτο πρόσωπο
  - ✓ μετοχοποίησης απαιτήσεων (συμφωνία ανταλλαγής χρέους) κατά της προβληματικής επιχείρησης, στο πλαίσιο που ορίζουν οι 1620/5.10.1989, ΠΔΤΕ & 42/30.5.2014 ΠΕΕ της Τραπεζικής της Ελλάδος
  - ✓ προεξόφλησης τυχόν βραχυπρόθεσμων επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring), ή μεσοπρόθεσμων (forfeiting) της υπό διαχείρισης οφειλέτισσας
  - ✓ συγχώνευση ή απορρόφηση της οφειλέτισσας με / ή από άλλη υγιή επιχείρηση
  - ✓ δημιουργίας Venture Capital ή χρηματοδότησης άλλης υγιούς επιχείρησης για την αγορά της εξεταζόμενης προβληματικής

- ✓ τοποθέτησης εκπροσώπου των Δανειστών (εν προκειμένω της Τράπεζας) στο Δ.Σ. της υπό Λειτουργική Αναδιάρθρωση επιχείρησης με σκοπό την εκ των έσω και εκ του σύνεγγυς παρακολούθησης της υλοποίησης του συμφωνηθέντος προγράμματος εξυγίανσης

B´ Ενότητα

- Τι σημαίνει αναδιάρθρωση δανείων από νομικής πλευράς
- Γενικές Αρχές Εταιρικής Αναδιάρθρωσης
- Έννοια αθέτησης αντισυμβαλλομένου
- Ρύθμιση δανείων και πιστώσεων
- Απαιτούμενοι διαχειριστικοί έλεγχοι:
  - Συμβατικών και λοιπών εγγράφων (κύριων και παρεπόμενων συμβάσεων, επιστολών, ασφαλιστηρίων κτλ.)
  - Ουσιαστικότητας και θεσμικής υφής των εξασφαλίσεων και καλυμμάτων.
- Ρύθμιση δανείων και πιστώσεων
- Θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο:
  - ✓ Άρθρο 99 επομ. και ιδιαίτερα το α. 106β του ν. 3588/2007 ΠτΚ (Διαδικασία Εξυγίανσης), όπως ισχύει
- Η έννοια του Συμβιβασμού κατά το ουσιαστικό δίκαιο
- ΠΔ/ΤΕ υπ' αριθ. 1620/5.10.89 (άρθρο 1 του ν. 1266/1982)
- Νομική κάλυψη τραπεζικών στελεχών από τυχόν ευθύνες στις περιπτώσεις ρύθμισης, αναδιάρθρωσης δανείων και πιστώσεων κτλ. (α. 65 ν. 4472/2017)
- Διαχειριστικές επιλογές – Λήψη προσφορότερων μέτρων
- Συστηματική παρακολούθηση υλοποίησης του προγράμματος της ρύθμισης.